

EUSKAL SINISMEN ZARRAREN JAKINTSUA: ANES ARRINDA ALBISU

Liburu berria: "LOS VASCOS, DEL ANIMISMO A LA ROMANIZACION".

Sortzailea: INSTITUTO LABAYRU, BILBAO, 1994.

Atera berria da liburu mardula, erderaz idatzia; 617 orrialde ditu, baita argazki eder, marrazki ta mapak.

Gaia, euskaldun zarren sinismenari erantsia dagokio. Arkeolojiaren bidetik jotzen du ta orduko gizaseme alek aztikerizko jokabidetan sartuak ikusten ditu, baita gogoko ekintzetan. "Euskalerriko edesti zarra, kobetan egiña dago; gure leitze oietan daude euskal kulturaren aztarnik zar eta ederrenak", dio Anes Arrindak. "Edesti berria Erromatarrekin asten da", jarraitzen du...

Aspaldiko garaietan, atzerritar erriak euskal lurretara etorri zirela, esaten zai-gu. Indoeurpeotarrak, Keltak eta abar, Jentillak bezala artuak ziren. Euskaldun-en oiturak eta izkuntza kutsatu zituzten. Ikus zenbaterañoeko latinezko itzak ditugun artuak (345, 355 orr.). Arriagarria ere zenbaterañoeko euskara kutsuzko itzak, gaurko Euskalerrri inguruan, urrutiraino eratuak arkitzen ditugun (568-569). Xetasun ugari ematen ditu egilleak. Ala guztiz ere, naiz euskaldunak arrotzekin ondo nastu, euskarak iraun gaur arte.

Sinismen zarra, gai ori, ez da liburu bakar batena, bizitza osoarena baizik. Anes Arrinda, gazte zelarik, Joxe Migel Barandiaran'ek, bide ortik darama. Gero, 1966'garren urtean, Teologizko Doktoradua Erroma'n, Lateranense Ikastetxe Nagusian, gai ortaz egiten du. Azterketako gaia berriz "Euskaldunen Sinismen Zarra" dauka, etnoloji aldetik berriak jasotzen ditula. Urte askotako lana du or egiña. Eredu ona eman nai die ikasle guztiei: euskaldunentzat eus-kal gaiak.

Anes Arrinda ez da liburu baten gizona. Gai oneri buruz ikus:

- RELIGION PREHISTORICA DE LOS VASCOS, 1965 (Lenengo ontatik iru mila ale egin zituzten, baita bereala agortu).
- MAGIA Y RELIGION PRIMITIVA DE LOS VASCOS, Bilbao, 1985.
- LOS VASCOS DE LA MAGIA AL ANIMISMO, INST. LABAYRU, Bilbao, 1992.

Euskaraz idatziak, ere, ba du liburu saila: gutxinaz amar.

- JUANTXO TXIKI, 1969
- OTO TA POTOTO, 1969
- GU EUSKALDUNOK, 1969

- XEMENO DE LAZKANO, 1970
- EUSKALERRIA TA ERIOTZA, TOLOSA, 1974
- EUSKALERRIA TA ARRANTZA, 1977
- POEMAK, 1987
- AMAIRU KONTAKIZUNAK, 1987
- OTO TA POTOTO (bigarren), 1988

Euskaraz idazten, Manzano'ren eriotza ondotik asi zen (1966). Zigorra ta begi beltzak ugaritzen zijoazten eta burura galdera bat zetorkion: zer egin euskaldunen alde? Euskara zuzpertzta ta ortarako euskaraz idatzi. Geroztik, paper pillla egiña arkitzen dugu. Orrelaxe sortu ziren euskarazko liburuak, baita berreun idazlan: ZERUKO ARGIA (asko), DIARIO VASCO, ZER, EUSKARAZAINTZA eta abar.

Zergatik azken liburua erderaz? galdetzen nion. "Gaur euskeraz argitaratzeko biderik ez dagolako; aukera erderazko liburuarentzat izan det", erantzuna.

Nor dugu Anes Arrinda? 1912'garren urtean, Lekeitio'n jaio zan. Aita Eustakio Arrinda, Lekeitio'tarra, Pysbe delako lanartearekin Terranoba'ra zijoan bakallo arrantzara, 1907'garren urtean asita. 1713'garren urtea ezkerro, Utrech delako itzarmenen urtea ezkerro, Euskaldunak ez zijoazten Terranoba'ra, arrantzara. Eustakio Arrinda lenengo euskal kapitana zen Terranoba'n.

Ama, berriz, Lazkao'tarra; onen aita errementaria zen. Anes'en gurasoak, lau seme-alaba euki zituzten.

Anes Arrinda'k, ikasketak, Saturraran, Gazteiz eta ERROMA'N egin zituen. 1937'garren urtean apaiztu zuten, baita ELVILLAR errira bidali eta andik Zumarraga'ra. Azkenean Deba'n ogeitamar urte erretore bezala ditu.

Euskalzaletasuna, apaiztegian, Manuel Lekuona'kin sortu zitzaion. Antxen asi zen euskaraz idazten. Euzkadi, berriz, indar aundiakin, zortzi urtekin nabaritu zuen.

Anes'entzat, Euskal idazlerik onena, Manuel Lekuona da; ez omen du ikusi orrelako euskararik.

Euskaldunen arteko giroa, nolakoa gaur?, galdetuta; "anai arteko borroka daukagula", deritzaio.

EUSKERAZAINTZA taldearen sortzailentako kide dugu.

KARDABERAZ delako talde berria edo berritua, Anes'en etxean, mai eder orren inguruan sortu zen, Deba'n.

Dena dela, EUSKERAZAINTZA'KO, illeroko billera, bere etxean, Deba'n egi ten da. Orko mayaren inguruan, euskara, jaun ta jabe, ta ainaiarteko giroa ezin ohea. Ortzen erakusten digu Anes'ek zen den euskal kulturaren alde lan guztiz ona egitea, baita anaiarteko biotza eukitzea.

LATXAGA